

การวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางการเงินของการจัดการขยะ
ในโรงแรมสีเขียวขนาดใหญ่

An Analysis of Financial Worthiness of Waste Management of Large Green Hotel

เสาวลักษณ์ กู้เจริญประสิทธิ์¹ และสุมาลี พุ่มภิญโญ²

Sauwaluck Koojaroenprasit* and Sumaree Pumpinyo

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่สนับสนุน และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคก่อนและหลังการเป็นโรงแรมสีเขียว และเพื่อศึกษาความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ของการจัดการขยะในโรงแรมขนาดใหญ่ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ประกอบการโรงแรมสีเขียว

จากการศึกษาในการเป็นโรงแรมสีเขียว ปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ คือ เจ้าของกิจการ ผู้ถือหุ้น และการสื่อสารกันระหว่างผู้บริหารและพนักงาน ด้านรัฐบาลยังไม่มี ความช่วยเหลือด้านเงินทุนและเงินสนับสนุนจากรัฐบาล ผลการศึกษาค้นคว้าทางการเงินของการจัดการขยะในโรงแรม พบว่ามีความคุ้มค่าในการลงทุนทางด้านการเงินโดยมีค่า NPV เป็นบวก เท่ากับ 537,580.62 บาท มี IRR เท่ากับร้อยละ 15

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา คือ รัฐบาลควร เงินสนับสนุนเพื่อเป็นแรงจูงใจให้โรงแรมต่างๆ เข้าเป็นโรงแรมสีเขียว เนื่องจากโรงแรมต้องใช้เงินลงทุนซื้อเครื่องจักรอุปกรณ์ รัฐบาลควรจัดตั้งศูนย์จัดฝึกอบรม เพื่อให้ความรู้ในด้านการจัดการเพื่อสิ่งแวดล้อมของโรงแรม

คำสำคัญ: ความคุ้มค่าทางการเงิน การจัดการขยะ โรงแรมสีเขียวขนาดใหญ่

¹ Faculty of Economics, Kasetsart University, 50 Ngam Wong Wan Road, Bangkok, 10900

*Corresponding author. E-mail address: fecoslp@ku.ac.th

² Faculty of Economics, Kasetsart University, 50 Ngam Wong Wan Road, Bangkok, 10900

ปีที่ 10 ฉบับที่ 20 กรกฎาคม – ธันวาคม 2562

Abstract

The objectives of this study are to explore the internal and external factors influencing the implementation of green hotels (large, medium and small hotels) and to study the worthiness of the waste management of a large hotel. The study employed the in-depth interview method.

The results found that the most important factor was the management support and good communication between the management and staff. The green hotels did not get any financial support from the government. For the waste management, the study found that it was financially worthwhile with NPV 537,580.62 Baht and IRR 15 percent

The recommendations for this study were as follows: government should have the financial support for the hotel to be green hotels because they have to invest in machinery and equipments. The government should have a learning center to educate the environmental management.

Keywords: Financial Worthiness, Waste management, Large green hotel

ความสำคัญของปัญหา

ปริมาณขยะทั่วประเทศไทยในปี 2559 มีจำนวน 27.04 ล้านตัน หรือประมาณ 74,073 ตันต่อวัน เพิ่มขึ้นจากปี 2558 ประมาณ 190,000 ตัน คิดเป็นร้อยละ 0.7 คนไทยผลิตขยะเฉลี่ย 1.14 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน มากกว่าปี 2558 ที่ผลิตขยะราว 1.13 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน กรุงเทพมหานคร (กทม.) มีปริมาณขยะที่เกิดขึ้นต่อวัน 9,873 ตันต่อวัน หรือคิดเป็น 3.603 ล้านตันต่อปี ในกรณีนี้ทาง กทม.จัดการโดย เผาร้อยละ 3 กำจัดด้วยการหมักปุ๋ยร้อยละ 10 กำจัดโดยการฝังกลบ ร้อยละ 87 ปัญหาของทาง กทม. คือ ปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มมากขึ้น รถเก็บขนปฏิบัติงานยังไม่เต็มประสิทธิภาพ ปัญหามูลฝอยตกค้างจากการทิ้งนอกเวลา ภาระค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะมีมาก และขาดแคลนพื้นที่ฝังกลบ (สำนักงานสิ่งแวดล้อม กทม., 2559)

กระแสการท่องเที่ยวในปัจจุบัน เริ่มให้ความสนใจเรื่องของสิ่งแวดล้อมมากขึ้น นักท่องเที่ยวจำนวนมากต้องการเลือกพักในโรงแรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โรงแรมชั้นนำระดับโลก เช่น โรงแรมโนเคือ ACCOR และ เครือดุสิตธานี ต่างก็มีนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมที่ปฏิบัติใช้อย่างจริงจัง ซึ่งนำมาใช้ในการเสริมภาพลักษณ์ของโรงแรม และดึงดูดลูกค้า

การให้บริการของธุรกิจโรงแรมที่มีการใช้พลังงานน้ำ และทรัพยากรธรรมชาติเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันเป็นยุคของสังคมสีเขียว (Green Society) ทุกคนมีความใส่ใจกังวลเรื่องขยะเป็นพิษ มลพิษต่างๆ และกังวลเรื่องโลกร้อน ดังนั้นผู้ประกอบการจึงไม่ใช่เพียงแค่ผลิตสินค้าให้มีคุณภาพ แต่ต้องรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม หากธุรกิจโรงแรมสามารถลดมลภาวะทางสิ่งแวดล้อมได้ นอกจากเป็นการเพิ่มความต้องการในกลุ่มลูกค้าที่ใส่ใจในสิ่งแวดล้อม (Green Customer) ได้แล้ว การดำเนินธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมยังเป็น

ปีที่ 10 ฉบับที่ 20 กรกฎาคม – ธันวาคม 2562

เครื่องมือแข่งขันทางการตลาดที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว การจัดการสิ่งแวดล้อมจึงเป็นประเด็นที่ธุรกิจโรงแรมควรให้ความสำคัญและใส่ใจเพื่อให้ดำเนินธุรกิจได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้มาตรฐานและตัวชี้วัดขององค์กรหลายแห่งมีการระบุเรื่องการเลือกใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การได้รับรองเป็นโรงแรมสีเขียว จะเป็นหนึ่งในตัวเลือกสำหรับองค์กรภาครัฐ และเอกชน ในการเลือกเข้ามาใช้บริการ

ดังนั้นการศึกษาในครั้งจึงมุ่งเน้นการจัดการขยะมูลฝอยของโรงแรม ซึ่งปัญหาหลักของธุรกิจโรงแรมคือ การจัดการขยะมูลฝอย ที่เกิดขึ้นจากเศษอาหาร โดยการศึกษานี้จะศึกษาดูปัจจัยสนับสนุน และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการเข้าและการเป็นโรงแรมสีเขียวของโรงแรมขนาดใหญ่ ตลอดจนความคุ้มค่าทางการเงินของการจัดการขยะมูลฝอยในโรงแรมสีเขียวขนาดใหญ่เพื่อเป็นกรณีศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยมี 2 ประการคือ

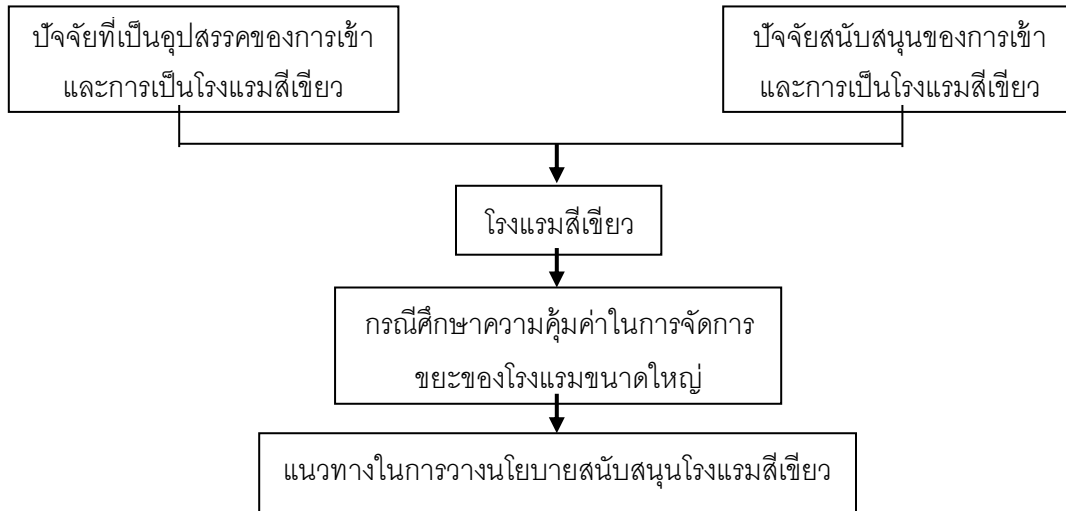
1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่สนับสนุน และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการเข้าและการเป็นโรงแรมสีเขียว
2. เพื่อศึกษาความคุ้มค่าทางการเงินของการจัดการขยะในโรงแรมขนาดใหญ่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อทราบถึงการให้บริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมโดยใช้กรณีศึกษาในธุรกิจโรงแรม และทราบถึงปัจจัยสำคัญที่ผลักดัน และสนับสนุนให้ธุรกิจโรงแรมตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการสิ่งแวดล้อม และอุปสรรคในการจัดการทางด้านสิ่งแวดล้อม มาใช้ในธุรกิจโรงแรม และทราบถึงความคุ้มค่าของการจัดการขยะมูลฝอยของธุรกิจโรงแรมขนาดใหญ่ เพื่อเป็นแนวทางในการวางนโยบายสนับสนุนโรงแรมสีเขียว

ปีที่ 10 ฉบับที่ 20 กรกฎาคม – ธันวาคม 2562

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดการวิจัย

นิยามศัพท์

โรงแรมขนาดใหญ่ หมายถึง โรงแรมที่มีจำนวนห้องพัก ตั้งแต่ 100 ห้องขึ้นไป

วิธีการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมสีเขียวขนาดใหญ่
2. ข้อมูลทุติยภูมิได้จากการตรวจสอบเอกสาร วารสารของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ปัจจัยสนับสนุน และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการเข้าและ การเป็นโรงแรมสีเขียว จะวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)
2. การวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางการเงินของการจัดการขยะ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์ต้นทุนผลประโยชน์ (cost-benefit analysis) โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดคือ NPV, B/C Ratio, IRR

ปีที่ 10 ฉบับที่ 20 กรกฎาคม – ธันวาคม 2562

แนวคิดทฤษฎี

1. แนวคิดเกณฑ์การตัดสินใจเพื่อการลงทุน

1. มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value : NPV)

มูลค่าปัจจุบันสุทธิ หมายถึง ผลรวมของผลประโยชน์สุทธิ ซึ่งได้มีการปรับค่าของเวลาแล้วโครงการที่มีความเหมาะสม คือ NPV มากกว่า 0 โดยสูตรที่ใช้ในการคำนวณ คือ

$$\begin{aligned} NPV &= PVB - PVC \\ NPV &= \sum_{t=0}^n \frac{B_t - C_t}{(1+r)^t} \end{aligned}$$

กำหนดให้	NPV	=	มูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์สุทธิของโครงการ
	PVB	=	มูลค่าปัจจุบันของผลประโยชน์รวม
	PVC	=	มูลค่าปัจจุบันของต้นทุนรวม
	B_t	=	ผลประโยชน์จากโครงการในปีที่ t
	C_t	=	ค่าใช้จ่ายของโครงการในปีที่ t
	t	=	ปีของโครงการมีค่าตั้งแต่ 0 ถึง n
	n	=	อายุโครงการ
	r	=	อัตราดอกเบี้ยหรือค่าเสียโอกาสของเงินทุน

2. อัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ (Internal Rate of Return: IRR)

เกณฑ์ในการพิจารณา คือ IRR ต้องมากกว่าค่าเสียโอกาสของเงินทุน

$$\text{IRR คือ } r \text{ ที่ทำให้ } \sum_{t=0}^n \frac{B_t - C_t}{(1+r)^t} = 0$$

2. แนวคิดโรงแรมสีเขียว

ความนิยมในการร่วมกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องในส่วนของประเทศไทยแนวความคิดทางด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมถูกนำมาเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายระดับประเทศไม่ว่าเป็นหน่วยงานของรัฐ และเอกชน อุตสาหกรรม รวมถึงอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยวโดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่พักแรม นอกจากนี้จะเป็นอุตสาหกรรมบริการที่ใช้บริการอย่างมากแล้วยังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหลายด้าน ทั้งด้านการปล่อยของเสีย การใช้ทรัพยากรต่างๆ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชนด้วย

หน่วยงานที่มีชื่อเสียงทางด้านการสนับสนุนที่พักแรมในการอนุรักษ์และดูแลสิ่งแวดล้อมที่รู้จักกันดีคือ มูลนิธิใบไม้สีเขียว (Green Leaf Foundation) ซึ่งก่อตั้งในปี พ.ศ. 2541 ประกอบด้วยองค์กรที่มีวิสัยทัศน์ด้านการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวและการโรงแรม ประกอบด้วย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สมาคมโรงแรมไทย องค์กร

ปีที่ 10 ฉบับที่ 20 กรกฎาคม – ธันวาคม 2562

สิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ ประจำภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก สำนักงานการจัดการด้านการใช้ไฟฟ้า การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย สมาคมพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และการประสานครหลวง (มูลนิธิใบไม้สีเขียว, 2551)

โครงการที่มูลนิธิใบไม้เขียวดำเนินการเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการใช้พลังงานและพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของธุรกิจการท่องเที่ยวและการโรงแรม คือ โครงการใบไม้เขียว ซึ่งอยู่ในความดูแลของคณะกรรมการส่งเสริมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว หรือ คสสท. ซึ่งได้จัดทำแบบประเมินการรักษาสิ่งแวดล้อมในการดำเนินงานของโรงแรมไว้ให้โรงแรมตรวจสอบ การปฏิบัติงานของตนเพื่อให้คณะกรรมการ คสสท. เพื่อตรวจสอบและประเมินผล เปรียบเทียบกับ มาตรฐานที่คณะกรรมการ คสสท. ได้จัดทำจากโรงแรมอ้างอิง มีการออกแนวคิดเกี่ยวกับโรงแรมสีเขียว หรือ ใบไม้สีเขียว (Green Leaf Hotel) โดยมีแนวคิดที่ว่า " รับผิดชอบต่อ รักรักษ์ สิ่งแวดล้อม" และได้จัดอันดับโรงแรมต่างๆ เพื่อมอบเกียรติบัตรใบไม้สีเขียว (The Green Leaf Certificate) ตั้งแต่ 1-5 ใบ ตามลำดับความสามารถในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในโรงแรม ความมุ่งมั่นของเจ้าของ ผู้ประกอบการ ผู้ปฏิบัติการ และผู้มีส่วนสนับสนุนด้านการดำเนินธุรกิจโรงแรม ที่จะร่วมกันจัดการดำเนินธุรกิจ เพื่อสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคก่อนการเป็นโรงแรมสีเขียวขนาดใหญ่

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ประกอบการโรงแรมขนาดใหญ่ โดยแยกเป็นปัจจัยต่างๆ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านบุคลากร

1.1 ความร่วมมือของพนักงาน

ในระยะแรกก่อนการเข้าเป็นโรงแรมสีเขียว พนักงานไม่ทราบรายละเอียด ไม่มีความสนใจ และไม่มี ความเข้าใจทางโรงแรมได้จัดอบรมเพื่อสื่อสารให้พนักงานเข้าใจ แต่ก็ยังไม่ได้ให้ความสนใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมมากนัก ยังคงปฏิบัติแบบเดิมๆ

1.2 การปลูกฝังแนวคิด และทัศนคติที่ดีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมให้กับพนักงานและผู้บริหารโรงแรมส่วนใหญ่มีการประชาสัมพันธ์ใน 3 ฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่

- ผู้บริหาร ผู้บริหารมีส่วนสำคัญหลักในการทำให้โรงแรมใส่ใจด้านสิ่งแวดล้อม มีการอบรมระดับผู้บริหารในฝ่ายต่างๆ ให้หน่วยงานราชการเข้ามาประชาสัมพันธ์

- พนักงาน โรงแรมมีการประกวดบทความด้านสิ่งแวดล้อม ให้พนักงานรับรู้เพื่อนำไปปฏิบัติแต่ข้อปฏิบัติในการจัดการสิ่งแวดล้อมทำให้การปฏิบัติของพนักงานยากขึ้น เหมือนเป็นงานที่เพิ่มภาระจากงานประจำที่เคยทำ ทำให้พนักงานเกิดความเหนื่อยล้า

- ลูกค้าของโรงแรม โดยการตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ให้กับลูกค้าทราบ ตั้งแต่ ล็อบบี้โรงแรม ในลิฟท์ จนถึงห้องพัก เช่น ป้ายประหยัดน้ำ ประหยัดไฟ การใช้ผ้าเช็ดตัวซ้ำ ใช้ขวดน้ำที่เป็นขวดแก้ว แทนขวดพลาสติก เป็นต้น ลูกค้าต่างประเทศในแถบยุโรปให้ความสนใจ และ ให้ความร่วมมืออย่างดี กว่าลูกค้าในแถบเอเชีย

ปีที่ 10 ฉบับที่ 20 กรกฎาคม – ธันวาคม 2562

1.3 การให้ความสำคัญ และการสนับสนุนในด้านสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร

ผู้บริหารมีการประชุมปรึกษากันในเรื่องสิ่งแวดล้อมเพื่อแจ้งแนวทางอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีการเชิญหน่วยงานราชการเข้ามาให้ความรู้ เช่น เชิญร้านค้าของเก่าวงศ์พานิชมาให้ความรู้ด้านขยะ กระทรวงพลังงานมาให้ความรู้เรื่องการประหยัดพลังงาน กทม. ให้ความรู้เรื่องขยะ และน้ำเสีย กรมควบคุมมลพิษ และ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ให้ความรู้และให้คำปรึกษา ในการเข้าเป็นโรงแรมสีเขียว เป็นต้น

1.4 การสื่อสารภายในองค์กร เพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีและถูกต้องต่อการปฏิบัติด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

เดิมโรงแรมมีการสื่อสารแนวทางอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยติดบอร์ดโรงแรมเท่านั้น สื่อสารผ่านกระดานข่าวและ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ พนักงานจึงยังไม่สนใจโดยพนักงานไม่เห็นความสำคัญและไม่เข้าใจว่าทำแล้วจะได้อะไร

1.5 การฝึกอบรมพนักงานในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

โรงแรมมีการจัดอบรมเรื่องสิ่งแวดล้อมให้พนักงานทุกคน และเมื่อรับพนักงานใหม่ทุกคนก็จะได้รับการฝึกอบรม มีการจัดส่งพนักงานไปอบรมภายนอก ด้านภายในมีการอบรมกิจกรรม 5 ส.

2. ปัจจัยทางด้านเงินทุน

ปัจจัยเงินทุนเป็นปัจจัยสำคัญ โรงแรมที่จะจัดการด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องมีปัจจัยด้านเงินทุนสนับสนุนจากผู้บริหาร โรงแรมขนาดใหญ่มักไม่มีปัญหาด้านเงินทุนเนื่องจากผู้บริหาร เจ้าของโรงแรมสนับสนุนในการเป็นโรงแรมสีเขียว

3. ปัจจัยทางด้านสังคม

ปัจจัยด้านสังคมพิจารณาในประเด็นต่างๆคือการให้ความร่วมมือของลูกค้า การให้ความร่วมมือของผู้ถือหุ้น การให้ความร่วมมือของชุมชนโดยรอบ เป็นต้น ซึ่งรายละเอียดด้านสังคมเป็นดังนี้

3.1 การให้ความร่วมมือของลูกค้า

ลูกค้ารับทราบเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแต่ยังไม่ค่อยนำไปปฏิบัติ ยังต้องมีการเปลี่ยนผ้าปูเตียง และผ้าเช็ดตัวทุกวัน

3.2 การให้ความร่วมมือของผู้ถือหุ้น หรือ นักลงทุน

เจ้าของโรงแรมมีความตระหนัก และสนใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3.3 การให้ความร่วมมือของชุมชนโดยรอบ

ชุมชนโดยรอบยังไม่สนใจ และ ยังไม่ได้ให้ความร่วมมือ ส่วนใหญ่จะเป็นการจัดการภายในของโรงแรมเอง

ปีที่ 10 ฉบับที่ 20 กรกฎาคม – ธันวาคม 2562

4. ปัจจัยด้านรัฐบาล

ในส่วนของปัจจัยด้านรัฐบาล พิจารณาในด้าน ปัจจัยทางกฎหมาย เงินทุนสนับสนุนช่วยเหลือจากรัฐบาล และการช่วยเหลือด้านอื่นๆ จากรัฐบาล

4.1 ปัจจัยทางด้านกฎหมาย

ในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายบังคับให้กับโรงแรมเป็นโรงแรมสีเขียว แต่เป็นไปตามความสมัครใจของแต่ละโรงแรมเอง ปัจจุบันลูกค้าจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ถ้าโรงแรมมีความสนใจในเรื่องดังกล่าวก็เป็นการดึงดูดลูกค้าอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้หน่วยงานราชการเริ่มมีการบังคับใช้ในเรื่องของการจัดงานที่โรงแรมจะต้องเลือกโรงแรมที่มีห้องประชุมสีเขียว หรือ MICE (Meeting Incentive Travel Conventions and Exhibition)

4.2 เงินทุนสนับสนุน ช่วยเหลือจากรัฐบาล

รัฐบาลยังไม่มีเงินทุนมาสนับสนุนในการให้โรงแรมทุกแห่งเป็นโรงแรมสีเขียว มีเพียงการรณรงค์ด้านสิ่งแวดล้อมให้โลกร้างวัล และจัดระดับโรงแรมสีเขียวว่าได้ระดับทอง ระดับเงิน หรือ ทองแดง

4.3 การช่วยเหลือด้านอื่นๆ จากรัฐบาล

หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องของรัฐบาล เช่น กระทรวงพลังงาน กทม. กรมควบคุมมลพิษ และ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม มีการจัดอบรมโดยเชิญให้ทางโรงแรมไปรับฟังแนวคิดและการปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อม

2. ผลการศึกษาปัจจัยที่สนับสนุน และปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ภายหลังจากที่เป็นโรงแรมสีเขียวแล้ว

โดยแยกเป็นปัจจัยต่างๆประกอบไปด้วยปัจจัยด้านบุคคลากร ปัจจัยด้านเงินทุน ปัจจัยทางด้านสังคม ปัจจัยทางด้านรัฐบาล และปัจจัยอื่นๆ ก่อนการเข้าเป็นโรงแรมสีเขียว ผลที่ได้จากการศึกษา เป็นดังนี้

1. ปัจจัยด้านบุคคลากร

1.1 ความร่วมมือของพนักงาน

พนักงานให้ความร่วมมือตามนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมของโรงแรมเป็นอย่างดีพนักงานเริ่มมีการคัดแยกขยะตั้งแต่ห้องพัก ห้องครัวก็มีการคัดแยกขยะแต่ละประเภท พนักงานเข้มงวด และปฏิบัติการด้วยความเต็มใจ มีความรู้เป็นอย่างดีในเรื่องของการคัดแยกขยะ ด้านพลังงานก็มีการช่วยประหยัดพลังงานไม่เปิดไฟ ไม่เปิดประตูทิ้งไว้ ทุกแผนกให้ความร่วมมือดีเนื่องจากเป็นตัวชี้วัดหนึ่งในการปฏิบัติงานของแต่ละแผนกด้วย

1.2 การปลูกฝังแนวคิด และทัศนคติที่ดีต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมให้กับพนักงานและผู้บริหาร

ผู้บริหารมีจิตสำนึกที่จะรักษาสิ่งแวดล้อม โรงแรมมีการปลูกฝังแนวคิด ทัศนคติที่ดีด้านสิ่งแวดล้อมให้พนักงาน โดยมีการสนับสนุนให้พนักงานไปดูงาน และเข้าอบรมทางด้านสิ่งแวดล้อมในระยะแรกพนักงานจะทำตามคำสั่งเท่านั้น แต่ในระยะต่อมาพนักงานเริ่มมีความคุ้นเคย และปฏิบัติจนเป็นส่วนหนึ่งของงานและชีวิตประจำวัน

1.3 การให้ความสำคัญ และ การสนับสนุนในด้านสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร

ปีที่ 10 ฉบับที่ 20 กรกฎาคม – ธันวาคม 2562

ความต้องการ และนโยบายของผู้บริหารระดับสูงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการเข้าเป็นโรงแรมสีเขียว โรงแรมขนาดใหญ่ผู้บริหารระดับสูงจะมีความเข้าใจ และเห็นความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อมโดยมีการกำหนดนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมในโรงแรม มีการตั้งหน่วยงาน และ กรรมการขึ้นมาดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อม

1.4 การสื่อสารภายในองค์กร เพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีและถูกต้องต่อการปฏิบัติด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

โรงแรมมีการตั้งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมเพื่อรณรงค์ มีตัวแทนแต่ละแผนก และมีการประชุมตัวแทนแต่ละแผนกทุกเดือน เพื่อรับนโยบายและ จัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมให้กับพนักงาน

1.5 การฝึกอบรมพนักงานในด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม

มีการจัดอบรมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง โรงแรมมีการส่งพนักงานไปอบรมการจัดการสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเชิญวิทยากรจากภายนอกมาบรรยายให้ความรู้

1.6 อื่นๆ

มีการจัดให้พนักงานใส่เสื้อ green team สัปดาห์ละ 1 วัน มีการจัด energy sport day (กีฬาที่จัดภายใน) เช่น การประกวดชุดเชียร์ลีดเดอร์จากวัสดุรีไซเคิล และส่งเสริมให้พนักงานแต่ละแผนกปลูกแปลงผัก และดูแลแปลงผักประกวด โดยมีเงินรางวัลเป็นแรงจูงใจ มีการเปิดบัญชีที่เกิดจากการขายขยะ เงินส่วนนี้จะเป็นเงินกองกลางที่จะนำมาสนับสนุนกิจกรรมต่างๆของพนักงาน เป็นต้น

2. ปัจจัยทางด้านเงินทุน

เงินทุนเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการสนับสนุนการเข้าเป็นโรงแรมสีเขียว โรงแรมขนาดใหญ่ไม่มีปัญหาด้านเงินทุนที่จะมาสนับสนุนในโครงการดังกล่าว และยังมีเงินทุนในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง

3. ปัจจัยทางด้านสังคม

3.1 การให้ความร่วมมือของลูกค้า

ลูกค้าประมาณร้อยละ 40-50 เข้าใจและมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม เช่น การไม่ส่งผ้าเช็ดตัวซัก ทำให้ลดการใช้น้ำ และใช้ไฟฟ้า การปรับอุณหภูมิแอร์ที่ 25 องศา ไม่เปิดแอร์ทิ้งไว้ตลอดขณะที่ไม่อยู่ห้อง หนังสือพิมพ์จะให้เฉพาะห้องพิเศษ ซึ่งแต่เดิมจะให้กับแขกทุกห้อง น้ำและ ไฟฟ้าใช้ระบบเซนเซอร์ ลูกค้าขึ้นบันไดแทนการใช้ลิฟท์ระหว่างชั้น 1-2 ชั้น เป็นต้น

3.2 การให้ความร่วมมือของผู้ถือหุ้น หรือนักลงทุน

เจ้าของให้ความสำคัญ และ ให้ความร่วมมือในการคิดนโยบาย และจัดกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

3.3 การให้ความร่วมมือของชุมชนโดยรอบ

ชุมชนโดยรอบมีการสร้างเครือข่ายระหว่างโรงแรมเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และชุมชนในการรักษาสิ่งแวดล้อม มีการจัดกิจกรรม CSR ร่วมกับชุมชน เช่นจัดกิจกรรม Big Cleaning Day ให้แก่ชุมชนโดยรอบทุกวัน

ปีที่ 10 ฉบับที่ 20 กรกฎาคม – ธันวาคม 2562

จันทร์ที่ 2 ของเดือนโดยใช้น้ำยาอเนกประสงค์ที่ทางโรงแรมทำเองจัดกิจกรรมตัดบาตรร่วมกันกับชุมชน โดยจัดโรงแรม แจกน้ำยา EM ให้ชุมชนทุกวันพุธที่ 2 ของเดือน มีการแจกต้นไม้ให้แก่ชุมชน จัดไข่และขยะรีไซเคิล เช่น ขวด แห่เทียน พรรษา ร่วมกับชุมชน จัดของแจกให้กับชุมชนโดยรอบในช่วงเทศกาลสำคัญ เช่น ปีใหม่ วันเด็ก สงกรานต์ และยังมีการ ทำปุ๋ยหมักไว้ใช้ในโรงแรม และแจกชาวบ้านใกล้เคียง และ โรงเรียนด้วย

4. ปัจจัยด้านรัฐบาล

การช่วยเหลือ หรือ สนับสนุนจากรัฐบาล ยังน้อยอยู่ นอกจากมีการให้ความรู้ และ ส่งเสริมฝึกอบรม

4.1 ปัจจัยทางด้านกฎหมาย ก็ยังไม่มีกฎหมายบังคับในการเข้า หรือ สนับสนุนเพื่อเป็นโรงแรมสีเขียว นอกจากแต่ละโรงแรมสมัครใจที่จะทำ

4.2 เงินทุนสนับสนุน ช่วยเหลือจากรัฐบาล

รัฐบาลไม่มีเงินทุนสนับสนุน

4.3 การช่วยเหลือด้านอื่นๆ จากรัฐบาล

หน่วยงานจากภาครัฐมีการประชุมร่วมกับภาคเอกชน และมีส่งผู้เชี่ยวชาญมาให้คำปรึกษาในเรื่อง สิ่งแวดล้อม ในเรื่องการจัดการขยะ และ พลังงาน

3. ผลการศึกษาความคุ้มค่าทางการเงินของการจัดการขยะ กรณีศึกษาโรงแรมขนาดใหญ่

กรณีศึกษาโรงแรมขนาดใหญ่ (โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ค)

โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ค เป็นโรงแรมขนาดใหญ่มีเนื้อที่โดยประมาณ 24 ไร่ มีจำนวนห้อง พัก 402 ห้อง มี ปริมาณแขกที่เข้าพักร้อยละ 50-60 ซึ่งลูกค้าที่มาพักส่วนใหญ่เป็นทัวร์จากต่างชาติ และ จากทางราชการ โรงแรมมีขยะ ที่เกิดขึ้นประมาณวันละ 1,000 กิโลกรัมต่อวัน ในจำนวนนี้สามารถจำแนกเป็นขยะประเภทต่างๆ ได้ดังนี้ คือ ขยะรีไซเคิล ขยะอินทรีย์ และขยะประเภทอื่นๆ ในจำนวนนี้ขยะอินทรีย์ มีสัดส่วนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมาคือ ขยะรีไซเคิล และขยะประเภทอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 20 และร้อยละ 10 ตามลำดับ โดยขยะประเภทอื่นๆ ไม่สามารถ นำมาใช้ประโยชน์อะไร จึงให้ทาง กทม.มาเก็บขน เสียค่าเก็บขนเดือนละ 4,000 บาท (ตารางที่ 1)

ผลประโยชน์ของโครงการจัดการขยะในโรงแรมสีเขียว

ผลประโยชน์ของโครงการแบ่งออกได้เป็นสองประเภทคือผลประโยชน์ที่เกิดจากการขายขยะรีไซเคิล และ ผลประโยชน์ที่เกิดจากการประหยัดค่าใช้จ่าย โดยรายรับ และการประหยัดค่าใช้จ่าย จากการจัดการขยะในโรงแรม (ตารางที่ 2)

ปีที่ 10 ฉบับที่ 20 กรกฎาคม – ธันวาคม 2562

Table 1 Types of Waste

Types of Waste	percentage	Kg/day	Kg/year
Recycle	20	200	2,400
Organic	70	700	8,400
Other	10	100	1,200
Total	100	1,000	12,000

Source: From interview

Table 2 Revenue and Cost-Saving

Type of Waste	Cost Saving per month (Baht)
Organic Waste: Food <ul style="list-style-type: none"> ● Biogas ● EM ● Fertilizer ● Pig's food 	12,000 5,000 15,000 5,000
Organic Waste: Fruit <ul style="list-style-type: none"> ● Green Plus 	20,000
Organic Waste: Flower <ul style="list-style-type: none"> ● Dried flower 	8,000
Recycle Waste <ul style="list-style-type: none"> ● Paper Bottle Plastic ● Hand Liquid Soap 	15,000 20,000
Cost-Saving for Collecting Waste	4,500

Source: Calculation

ต้นทุนของโครงการการจัดการขยะในโรงแรมสีเขียว

การจัดการขยะในโรงแรมสีเขียว มีการลงทุนในเครื่องจักร และ พนักงาน ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่นๆ รายละเอียด

ต้นทุนของโครงการสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 3

ปีที่ 10 ฉบับที่ 20 กรกฎาคม – ธันวาคม 2562

Table 3 Cost for Waste Management of Green Hotel

Types of Cost	Baht	Baht/year
Fix Cost		
1. Machinery		
● Soap Maker	48,000	
● Machinery for Fertilizer and Biogas	350,000	
● Solar Incubator	10,000	
2. Building for liquid soap, biogas	400,000	
3. Building for waste segregation	300,000	
4. Equipment	60,000	
5. Cargo Bike	10,000	
6. Carriage for Biogas	300,000	
Variable Cost		
1. Labor Cost		720,000
2. Material		72,000
3. Utilities		108,000
4. Other		36,000
5. Packaging Cost		48,000

ข้อสมมติที่ใช้ในการศึกษา

1. ต้นทุน และ ผลประโยชน์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี และ คงที่ตั้งแต่ปีที่ 5 เป็นต้นไป
2. อัตราคิดลด ร้อยละ 7 ตามอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์
3. ค่าถึงขยะ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการขยะของโรงแรม เปลี่ยนทุก 3 ปี
4. อายุของโครงการ 10 ปี ตามอายุของเครื่องจักร

ผลการวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางการเงิน

การวิเคราะห์ความคุ้มค่าทางการเงิน ของการจัดการขยะในโรงแรมสีเขียว พบว่าการจัดการขยะมีความคุ้มค่า โดยมีค่า NPV เท่ากับ 537,580.62 บาท มี IRR เท่ากับร้อยละ 15 ซึ่งมีความมากกว่าค่าเสียโอกาสของเงินทุนที่ร้อยละ 7 และได้ค่าB/C เท่ากับ 1.135

ปีที่ 10 ฉบับที่ 20 กรกฎาคม – ธันวาคม 2562

เมื่อวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการพบว่า ในกรณีที่ผลประโยชน์ลดลงร้อยละ 10 หรือ กรณีต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 หรือ กรณีผลประโยชน์ลดลงร้อยละ 5 และต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 โครงการไม่มีความคุ้มค่าในการลงทุน กล่าวคือมีค่า NPV เท่ากับ -406,416.04, -352,657.98, -379,537.01 บาท ตามลำดับ และ IRR หาค่าไม่ได้ แต่ในกรณีที่ ผลประโยชน์ลดลงร้อยละ 5 หรือ ต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 โครงการยังมีความคุ้มค่าในการลงทุน กล่าวคือ มีค่า NPV เท่ากับ 65,582.29 และ 92,461.32 บาท ตามลำดับ และ IRR เท่ากับร้อยละ 8 เมื่อทดสอบค่าความเปลี่ยนแปลง (Switching Value Test: SVT) พบว่า ผลประโยชน์ สามารถลดลงได้ร้อยละ 5.32 และ ต้นทุนสามารถเพิ่มขึ้นได้ ร้อยละ 6.04 โครงการยังมีความคุ้มค่าในการลงทุน (ตารางที่ 4)

Table 4 Worthiness and Sensitivity Analysis

Item	NPV (Baht)	IRR (%)
Base case	537,580.62	15
Benefit reduces 10 %	-406,416.04	-
Benefit reduces 5 %	65,582.29	8
Cost increases 10 %	-352,657.98	-
Cost increases 5 %	92,461.32	8
Benefit reduces 5 % and cost increases 5 %	-379,537.01	-

ที่มา: จากการคำนวณ

อภิปรายผลการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยยังไม่พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ผลักดันและอุปสรรคในการนำการจัดการสิ่งแวดล้อมมาใช้ในธุรกิจโรงแรมในประเทศไทย จะมีก็เพียงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ผลักดัน และอุปสรรคในการนำการจัดการสิ่งแวดล้อมมาใช้ในประเทศต่างๆ ในอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันออกไป และงานวิจัยเกี่ยวกับอุปสรรคในการนำการจัดการสิ่งแวดล้อมมาใช้ในธุรกิจโรงแรมในต่างประเทศเท่านั้น

ในส่วนของปัจจัยผลักดัน ได้มีผู้ทำงานวิจัยไว้เป็นจำนวนมาก ซึ่งแต่ละงานวิจัยต่างมีผลลัพธ์ที่แตกต่างกันออกไป แต่ละงานวิจัยมีเพียงบางปัจจัยเท่านั้นที่สอดคล้องกัน ((Florida R. and Davidson D., (2001), Morrow D. and Rondinelli D., (2002)

ในบางงานวิจัยการที่ธุรกิจได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO 14001 หรือนำการจัดการสิ่งแวดล้อมมาใช้นั้น ไม่ได้มีลูกค้านำปัจจัยขับเคลื่อนแต่อย่างใด ซึ่งขัดแย้งกับผลการศึกษาของงานวิจัยอื่นๆ ที่ชี้ให้เห็นว่าบริษัทต่างๆ มีการนำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมมาใช้เนื่องมาจากแรงกดดันของผู้บริโภค (Clark, D., 1999) ผู้จัดหาปัจจัย (Blamey, R. K., 2000) ผู้ถือหุ้นหน่วยงานกำกับดูแลของรัฐบาล บริษัทประกันภัย และสถาบันการเงิน (Chan E., 2008)

ปีที่ 10 ฉบับที่ 20 กรกฎาคม – ธันวาคม 2562

สำหรับปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการนำการจัดการสิ่งแวดล้อมมาใช้ในธุรกิจนั้น ได้มีผู้ศึกษา และทำงานวิจัยเกี่ยวกับธุรกิจโรงแรมในเกาะฮ่องกง ซึ่งค้นพบอุปสรรค ดังนี้ การขาดความรู้และทักษะ การขาดคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ ความไม่แน่นอนในผลลัพธ์ที่จะได้จากการจัดการสิ่งแวดล้อม ผู้ให้การรับรองระบบ การขาดทรัพยากร และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและการบำรุงรักษา (Chan E., 2008) ซึ่งมีเพียงบางปัจจัยเท่านั้นที่สอดคล้องกับผลงานวิจัยที่ทำการศึกษปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของธุรกิจต่างๆ ในประเทศที่แตกต่างกัน

จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่เป็นแรงผลักดัน และอุปสรรคในการนำการจัดการสิ่งแวดล้อมมาใช้ในอุตสาหกรรมต่างๆ ในแต่ละประเภท มีความแตกต่างกันออกไป ดังนั้น งานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งหาคำตอบว่าผลการศึกษาจะเป็นเช่นไรหากมีการศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นแรงผลักดัน และเป็นอุปสรรคในการนำการจัดการสิ่งแวดล้อมเข้ามาใช้ในอุตสาหกรรมโรงแรม และจะมีความเหมือนหรือความแตกต่างใดบ้างหากมีการศึกษาในบริบทของประเทศไทย

บทสรุป

จากการศึกษาในการเป็นโรงแรมสีเขียว ปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ คือ เจ้าของกิจการ ผู้ถือหุ้น ถ้าเจ้าของกิจการ ผู้ถือหุ้น เห็นชอบในการเป็นโรงแรมสีเขียว นโยบายต่างๆ ตลอดจนเงินทุนสนับสนุนในด้านจัดการสิ่งแวดล้อมก็จะสำเร็จไปด้วยดี ด้านพนักงานในระยะแรกก่อนเข้าเป็นโรงแรมสีเขียว พนักงานในโรงแรมทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก ต่างก็ไม่ทราบถึงวัตถุประสงค์ ไม่เห็นถึงประโยชน์ และความสำคัญในการที่จะเข้าเป็นโรงแรมสีเขียว ต่างเห็นว่าเป็นภาระที่เพิ่มขึ้นจากงานประจำ ยังไม่มีความช่วยเหลือด้านเงินทุนและเงินสนับสนุน จากรัฐบาล

การดำเนินธุรกิจของโรงแรมก่อให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยการศึกษาความคุ้มค่าของการจัดการขยะในโรงแรม มีความคุ้มค่าในการลงทุนทางการเงิน นอกจากนี้ยังมีผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ไม่สามารถตีเป็นมูลค่าได้ ได้แก่ การลดพื้นที่ฝังกลบขยะ การจัดการขยะทำให้เกิดสุขอนามัยที่ดี เพิ่มการใช้ผลิตภัณฑ์ปลอดสารพิษ เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ แทนการใช้ปุ๋ยเคมีในการปลูกผัก เป็นต้น

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1. รัฐบาลควรให้เงินรางวัล หรือ เงินสนับสนุนเพื่อเป็นแรงจูงใจให้โรงแรมต่างๆ เข้าเป็นโรงแรมสีเขียว เนื่องจากโรงแรมต้องมีการลงทุนซื้อเครื่องจักรอุปกรณ์
2. รัฐบาลควรจัดตั้งศูนย์จัดฝึกอบรม ให้กับโรงแรม และ พนักงานของโรงแรม เพื่อให้มีความรู้ในด้านการจัดการเพื่อสิ่งแวดล้อมของโรงแรมอย่างสม่ำเสมอ
3. ให้มีกฎหมายบังคับใช้ เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะ

ปีที่ 10 ฉบับที่ 20 กรกฎาคม – ธันวาคม 2562

4. โรงแรมควรตระหนักด้านการจัดการเพื่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากกระแสสังคม ความต้องการของลูกค้าในปัจจุบัน CSR ทำให้ลูกค้าเลือกได้ว่าถ้าราคาห้องพักเท่ากัน ก็เป็นแรงจูงใจให้ลูกค้าเลือกที่จะพักในโรงแรมสีเขียวมากกว่า

5. ควรสอดแทรกในเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมให้กับบุคคลทั่วไป เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วม และมีจิตสำนึกเพื่อสิ่งแวดล้อม โดยระยะแรกอาจมีแรงจูงใจโดยให้เงินรางวัล

ปีที่ 10 ฉบับที่ 20 กรกฎาคม – ธันวาคม 2562

References

- มูลนิธิใบไม้สีเขียว (2551). มาตรฐานของโรงแรมใบไม้เขียว สืบค้น 10 มีนาคม 2560 จาก http://www.greenleafthai.org/th/green_standard/
- สำนักสิ่งแวดล้อม. (2559). การคัดแยกมูลฝอยและนำกลับมาใช้ใหม่. กรุงเทพมหานคร
- Chan, E. S. W. (2008). "Barriers to EMS in the hotel industry." *International Journal of Hospitality Management* 27(2), 187-196.
- Clark, D. (1999). What Drives Companies to Seek ISO 14000 Certification?. *Pollution Engineering International* summer.
- David Morrow and Dennis Rondinelli (2002). "Adopting Corporate Environmental Management Systems: Motivations and Results of ISO 14001 and EMAS Certification" *European Management Journal*, 20, 159-171.
- Department of Environment. (2016). Waste Separation and Recycle. Bangkok Metropolis. (in Thai)
- Florida, R. and Davidson, D., (2001). "Why Do Firm Adopt Environmental Practices (and Do They Make Differencee?)" *Journal of Management*, 33, 637–664.
- Green Leaf Foundation (2007). Green Leaf Standard for Green Hotel retrieved on March 10, 2017 from http://www.greenleafthai.org/th/green_standard/ (in Thai)